

Sabima kartleggingsnotat 47-2025

Entomologisk og botanisk kartlegging av myrer i Støylsdalen i Tokke, Telemark ultimo mai 2025

Av Una Harstad Cusick, Christina Hustvedt Myklebust, Sølve Jacob Flaten
Hjemgaard & Marius Aas Høy

Figur 1: Et bilde fra kartlegging på Hemningstveitmyrane. Foto: Una Harstad Cusick.

Entomologisk og botanisk kartlegging av myrer i Støylsdalen i Tokke, Telemark ultimo mai 2025

Emneord: Myr, Ferskvann, Telemark, Insekter, Zooplankton, Fugl, Moser

Figur 2: Gruppebilde av kartleggerene på denne turen tatt på Hemningstveitmyrane. Fra venstre: Una, Sølve, Marius, Christina. Foto: Christina Hustvedt Myklebust.

Over tre dager i mai kartla vi deler av tre myrområder i Støylsdalen i Tokke. Disse har til felles at de hovedsakelig er preget av barskog med innslag av bjørk. I følge Miljødirektoratets Naturbasekart (u.å.) har områdene kvaliteter på naturskog. På veien til de planlagte myrområdene stoppet vi også ved andre lokaliteter som fanget interessen vår.

Vi er en gjeng studenter ved NMBU som studerer økologi. Vi har en stor interesse for artslære, og til sammen er vårt interessefelt bredt. Vi har kartlagt områdene for virvelløse dyr, moser, karplanter og fugl.

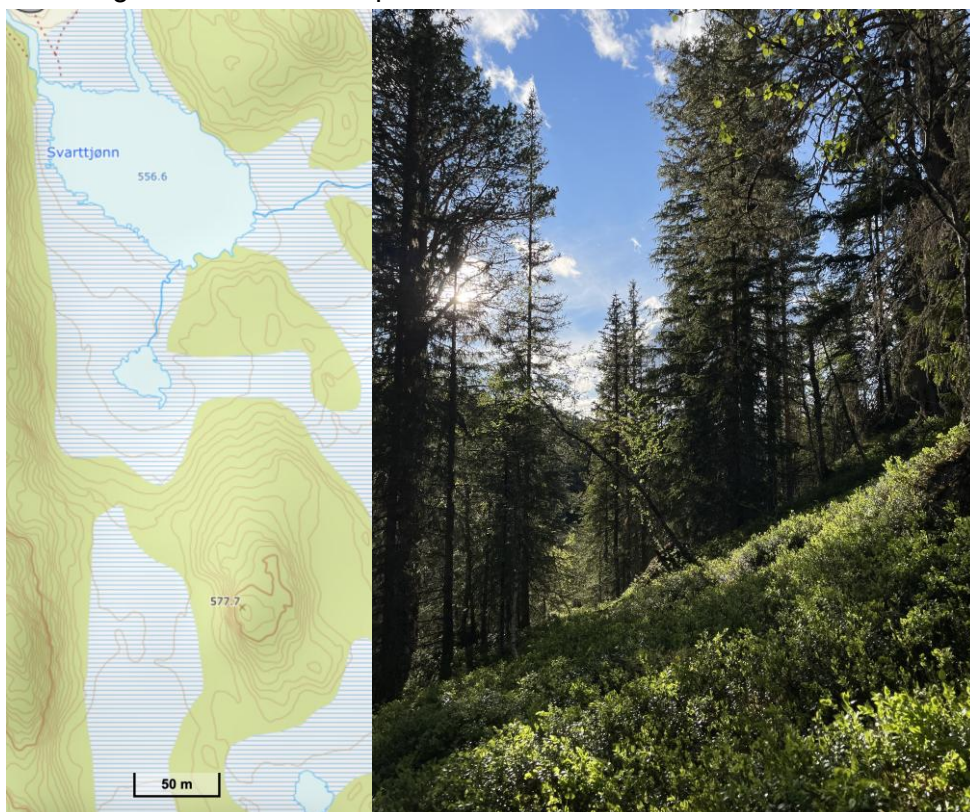
Una og Sølve har stått for mesteparten av planleggingen av turen samt innkjøp i forkant. I felt har Marius kartlagt botanikk, Una og Christina har kartlagt terrestrisk fauna, og Sølve har fokusert på akvatisk fauna – men alle har bidratt på tvers av

alle fagfelt. Ved lupen har alle bestemt eget materiale etter egen interesse, og alle har bidratt på rapporten.

Myrområde 1: Rundt Svarttjønn og Hemningstveitmyrane

Turen til Tokke startet 22. mai 2025 og første planlagte destinasjon var ut i Hemningstveitmyrane. Været hadde i forkant av turen lenge vært veldig tørt, og dette var reflektert i vegetasjonen, hvor en del var vissent. Dagen vi dro til Tokke opplevde vi delvis regn, hagl og opphold, som trolig også har påvirket dagens funn av insekter. Myrområdene nærmest Svarttjønn i nord var flate og i stor grad dominert av graminider, og resten var i større grad torvmosedominert med mer typiske myrstrukturer. I følge Artsdatabankens NiN-kart (u.å.) var berggrunnen under hele området en åre av svakt intermediære bergarter. Historiske flybilder viser ingen tegn på tidligere hevd eller hogst (eldste bilde er fra 1970), og ifølge Kildens hogstklassekart er all skog inne blant myrene i hogstklasse 5 (Finn 1970, Nibio u.å.). I felt så vi heller ingen tegn på grøfting eller annen slitasje, og fant ingen grunn til å forvente noen eutrofiering. I disse myrene kan vi derfor forvente at artsmangfoldet er relativt upåvirket av mennesker.

Figur 3 (t.v): Kart over området kartlagt ved Hemningstveitmyrane, med Svarttjønn nord i kartet. Foto: Norgeskart. Figur 4 (t.h.): Blåbærgranskog som omringet Hemningstveitmyrane. Her var det særlig mye vegetasjon som ble undersøkt med slaghåv og bankebrett. Foto: Una Harstad Cusick.

*Figur 4: Sørligste og minste tjernet som ble undersøkt i Hemningstveitmyrane (se figur 3).
Foto: Una Harstad Cusick.*

*Figur 6: Ved flere av myrlokalitetene ble det funnet mye av årets villblomst, bukkeblad.
Dette bildet ble tatt ved Svarttjønn. Foto: Marius Aas Høy.*

Figur 7: Svarttjønn og tilhørende myrområde. Terrenget er flatt og vegetasjonen er graminidedominert. Foto: Una Harstad Cusick.

Figur 8 og 9: Nymfe av firflekkbredlibelle. Dette er en vanlig art i stillestående vann. Foto: Sølve Jacob Flaten Hjemgaard.

Myrområde 2: Molandsvoll

Vi dro til Molandsvoll 23. mai. Disse myrene ligger nord for Hemningstveitmyrene og har høyere vannspeil. Myren lå nedi et søkk omringet av høyereliggende terreng. Vi kartla bekken nord for parkeringen, et lite åpent område med engkvaliteter, myra og tjernene, samt kollen sør for myra. Rundt bekken var det innslag av løvtrær. Kollen var tørrere med furu og lyng – mot toppen ble det mer skrint. Været var veldig skiftende, og denne dagen var det mest nedbør. Våtmarksområdet lengst nordvest i figur 10 var en flat, graminidedominert slette med minde innslag av torvmoser, mens det lenger sørøst bestod av tjern omrisset av mer typisk torvmosebasert, tuet myr. NiN-kart viser at det nordlige området har en svakt intermediær berggrunn, og at berggrunnen er surere lenger sør (Artsdatabanken, u.å.). Basert på historiske kart og hogstklassekart kan vi se at områdene rundt myra har blitt brukt til hogst og landbruk i lengre tid, og er fortsatt i bruk (Finn 1970, Nibio u.å.). Likevel er det en del eldre skog i hogstklasse 5 omkringliggende myra. Bekken som renner gjennom myrområdet går også gjennom jorder med svært reduserte kantsoner, så man kan forvente at vannet har en viss grad av eutrofiering. I overgangen mellom myra og kollen går det en traktorvei, og gjennom vestre del av myra går det en kraftledning. Det er altså flere menneskeskapte påvirkninger som burde påvirke dagens arts mangfold i myrområdet i Molandsvoll. Samtidig er det ingen grøfting, fremmedarter eller andre faktorer som er kjent som store trusler mot arts mangfold.

Figur 10:5 Kartutsnitt over kartlagt område ved Molandsvoll. Foto: Norgeskart.

Figur 11: Virvleren *Gyrinus minutus* trives i rolige og sure vann, gjerne opp mot og over tregrensa (M Holmen, 1987). Myrene i Tokke er dermed et bra habitat for denne arten. Det som ser ut som Mikke Mus-ører oppe til venstre en hunnens genetalier. Foto: Sølve Jacob Flaten Hjemgaard.

*Figur 12: En ung nymfe av børstekjevedøgnsflue *Arthroplea congener* samlet ved Molandsvoll. Selv om arten er nokså vanlig, var dette et morsomt funn, da den ifølge Artskart (2025) er ny for fylket. Denne trives godt i tregt rennende vann, og bruker de svært spesialiserte kjevene til å samle partiklene den spiser (Froehlich C, G, 1964). De voksne flyr på sensommeren, og i mai da dette eksemplaret ble fanget er det bare de første larvestadiene som er å finne. Våre individer er som følge små og skjøre. Foto: Sølve Jacob Flaten Hjemgaard.*

Myrområde 3: Krossdalen

Siste destinasjon 23. mai var til en liten jakthytte i Krossdalen. Områdene rundt hadde nylig blitt flatehogd, men lengre vekk fra hytta finnes myrområder og tjern. Vi kartla et større område rundt jakthytta nordvest i kartutsnittet, samt Nystøyltjønni og vannet rett NØ fra Nystølstjønni. Dette området ble ikke kartlagt like grundig som de andre, da kvelden nærmet seg. Berggrunnen her er svært kalkfattig i hele området (Artsdatabanken, u.å.). Historiske kart og hogstklassekart viser tegn på at mye av den omkringliggende skogen ikke har blitt hogd på lenge (Finn 1970, Nibio u.å.), men den gamle grusveien som går på tvers gjennom kartet i figur 13 vitner om at det tidligere også har vært i bruk.

Figur 13: Kart over område kartlagt ved Krossdalen. Foto: Norgeskart.

Andre steder vi stoppet

På veien til og fra vår planlagte destinasjon i Tokke tok vi flere stopp ved områder som vekket vår interesse. Selv om vi ikke tilbrakte mye tid på noen av disse områdene, ble det til sammen funnet en del arter her.

De første stoppene ble gjort på kjøreturen til Tokke 22. mai, aller først ved Lonar post busstopp i Sauland. Her noterte vi oss raskt planter samt et par insekter som ble funnet ved plukk. Senere på samme kjøreturen stoppet vi igjen ved vannet Moskeid i Morgedal. Her ble det gjort noe fangst med stangsil, samt en lignende overfladisk botanisk kartlegging. Tredje og siste stopp var ved Laugevatn, 10 minutter unna vårt overnattingssted i Støylsdalen, hvor vi så storlom og strandsnipe.

På vei til myrene ved Molandsvoll 23. mai stoppet vi ved en elv i Støylsdalen. Her ble det tatt noen belegg av vanninsekter samt registrert en del planter. På kveldstid samme dag tok vi en siste tur ut med stangsil til Øvre Aalandsli, et beiteområde rett NV for vårt overnattingssted. Dette beiteområdet er fortsatt i bruk og er ganske godt gjødslet. Likevel fant vi søstermarihånd her. Firblad ble funnet i skogen nord for enga, men NiN-kart viser ikke mer kalkrik berggrunn enn svakt intermediært her også (Artsdatabanken, u.å.).

Figur 14: Funn fra stangsil blir inspisert i fotobakken før de blir samlet. Disse funnene er fra en svært liten kulp oppe ved Øvre Aalandsli, i det som på sommerstid er beiteområde for sau. Foto: Una Harstad Cusick.

Figur 15: Ved Øvre Aalandsli ble det gjort funn av den rødlistede orkideen søstermarihånd (VU). Foto: Una Harstad Cusick.

På hjemreisen 24. mai stoppet vi ved Hemmestveittjønni i Morgedal. Her ble det gjort en siste overfladisk botanisk registrering, samt noen belegg med stangsil. Her ble det også gjort funn av turens eneste fisk.

Fangstmetoder for virvelløse dyr

Fangsten av terrestriske insekter ble gjort ved hjelp av slagghåv og bankebrett. Slaghåven ble brukt til å slå i mark og lavere vegetasjon, mens bankebrettet ble brukt i busker og trær. For insekter i vann brukte vi både stangsil og finmasket vannhåv som har mulighet til å fange en større andel av planktondyrene våre; alt som var stort nok til å komme i håven ble tatt under lupa til bestemmelse. Metodene ble brukt der det så ut til å kunne representere artsmangfoldet best mulig. Ikke alle belegg ble artbestemt innen rapporteringsfristen, disse publiseres i Artsobservasjoner fortløpende.

Botanisk innsamling

Planter som ikke lot seg bestemmes i felt ble tatt med hjem som belegg og bestemt ved lupe og mikroskop.

Ornitologiske observasjoner

Vi hadde ikke som hovedmål å kartlegge fugl, men ettersom vi allerede har grunnleggende kunnskap om dette, identifiserte vi også en del fugler ved hjelp av observasjoner og fuglesang.

Takk

Først vil vi takke Gunlaug Aalandsli for at vi fikk overnatting og mat. Det var veldig hyggelig selskap. Takk til Theodor Korsgaard og Merete Dejgaard Toft Jensen for hjelp med bestemmelser av belegg i ettertid. Og til slutt tusen takk til Sabima som gjorde det mulig for oss å kartlegge i vakre Tokke.

Litteratur:

Artsdatabanken (u.å.) *Artskart*. Tilgjengelig fra:

<https://artskart.artsdatabanken.no/#map/427864.7623020/3/background/greyMap/fil%7B%22IncludeSubTaxonIds%22%3Atrue%2C%22Found%22%3A%5B%5D%2C%22NotRecovered%22%3A%5B%5D%2C%22Blocked%22%3A%5B%5D%2C%22CenterPoints%22%3Atrue%2C%22Style%22%3A1%7D> (15. november 2025)

Artsdatabanken (u.å.) *NiN-kart*. Tilgjengelig fra:

https://nin.artsdatabanken.no/Natur_i_Norge/Natursystem/Milj%C3%B8variabler/Kalkinnhold (20. oktober 2025).

Finn (1970) *Vinje-Tokke-1970*. Tilgjengelig fra: <https://kart.finn.no/> (20. oktober 2025).

Froehlich C, G, 1964: *The feeding apparatus of the nymph of Arthroplea congener Bengtsson (Ephemeroptera)*. *Opusc ent.* XXIX.

Holmen M, 1987: The aquatic Adephaga (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. 171 sider. E. J. Brill/Scandinavian Science Press Ltd.

Kartverket (u.å.) *Norgeskart*. Tilgjengelig fra

<https://www.norgeskart.no/#!?project=norgeskart&layers=1001&zoom=3&lat=7197864.00&lon=396722.00> (19. oktober 2025).

Miljødirektoratet (u.å.) *Naturskog*. Tilgjengelig fra:

https://experience.arcgis.com/experience/ae1099d727394e08b12342bf090d8b97/?fbclid=IwY2xjawOENeFleHRuA2FlbQlXMQBzcnRjBmFwcF9pZAEwAAEexSTDyOimzJ989K2x10TBbE22k6Vc5PNvYTJHVuEUqklmg_l2a3n_elqi28_aem_YsOxO6YWGfbJJy8g94pn4g (19. oktober 2025)

Nibio (u.å.) *Kilden – hogstklasser*. Tilgjengelig fra:

https://kilden.nibio.no/?topic=arealinformasjon&zoom=9.7&x=111873.33&y=6612165.73&bglayer=graaetone&komnr=4034&layers=skogplan_hogstklasser&layers_opacity=0.75&layers_visibility=true (20. oktober 2025).